

UKÁZKY DENÍKU (Tajný deník Adriana Molea & Robinson Crusoe)

UKÁZKA 1

5. listopadu

Vyšel jsem si s puškou a se psem na lov. Zastřelil jsem divokou kočku. Maso prabídné, kožišinka měkoučká. Stahuji, vydělávám a schovávám kožišiny všech zvířat, které zastřelím. Na zpáteční cestě po mořském břehu jsem viděl mnoho neznámých druhů mořských ptáků, ale polekal jsem se bezmála, vida několik tuleňů. V prvním okamžiku jsem nevěděl, jaká zvířata to jsou, a když jsem se k nim chtěl přiblížit, utekla rychle do moře. Unikli mi!

6. listopadu

Po ranní procházce jsem dokončil stůl. Nelíbí se mi však ani trochu. Jednou později si udělám jiný, hezčí.

19. listopadu

Od sedmého do dvanáctého jsem vyráběl židli. Jedenáctého byla neděle. Zrobil jsem přijatelné sedátko, ale nelíbilo se mi, a proto jsem je několikrát rozebral a předělal. Zapomněl jsem svítit neděle. Neudělal jsem si na kolu vruby a teď nevím, kolikátého a jaký den máme. Odhaduji to jen. Dnes jsem začal kopati za stanem do skály, abych si opatřil více místa. Potřeboval bych k této práci tři věci: krumpáč, lopatu a trakař, nebo aspoň koš. Prozatím jsem tedy nechal práce a přemýšlím, jak odpomoci tomu nedostatku. Musím si udělat vhodné nástroje. Místo krumpáče užiji železných sochorů. Jsou těžké, ale půjde to. Nevím pořád ještě, jak udělám rýč nebo lopatu. Bez té se neobejdu a musím ji mít!

UKÁZKA 2

Úterý, 13. ledna

Kohoutek kape a nenechá mě spát,
Jezero bude tam ráno akorát.
Pro vadné těsnění zničí se koberec,
Na nový otec se bude dřít jak blbec.
Když odchází do práce, zavírat měl by vodu
Tati, vyměř těsnění a zaraz tu škodu!

Ukázal jsem báseň matce, ale ta se smála. Není moc bystrá. Ještě pořád mi nevyprala trenýrky na tělocvik a zítra jdu do školy. Vůbec není jako matky v televizi.

Středa, 14. ledna

Zapsal jsem se do knihovny. Půjčil jsem si PÉCI O PLEŤ, O PŮVODU DRUHŮ a knížku od spisovatelky, co o ní pořád mluví moje matka. Jmenuje se to PÝCHA A PŘEDSUDEK a ta spisovatelka se jmenuje Jane Austenová. Můžu říct, že jsem na knihovnici udělal dojem. Možná že je taky intelektuálka jako já. (...)Ve škole si nikdo z učitelů nevšiml, že jsem intelektuál. Až budu slavný, budou litovat. Máme ve třídě novou holku. Při zeměpise sedí vedle mě. Je fajn. Jmenuje se Pandora, ale chce, aby se jí říkalo >>Skříňka<<. Neptejte se mě proč. Možná že se do ní zamiluju. Koneckonců by už bylo na čase, když je mi 13 a ¾.

CITACE

TOWNSEND, Sue. *Tajný deník Adriana Molea*. Praha: Mladá fronta, 2017. ISBN 978-80-204-4342-7.
DEFOE, Daniel. *Robinson Crusoe*. Praha: XYZ, 2016. ISBN 978-80-7505-492-0.

MŮJ MILÝ DENÍČKU...

Řeknu vám jedno ukrutné tajemství. Píšu deníček. Je to tak. Potřebuju totiž někomu povědět, co mě právě děsně trápí a štvě, do koho jsem se bezhlavě zamiloval a kdo je mi naopak odporný jako smrdutá ploštice. Někdy to nejde říct ani kamarádům, nevím, co na to Vojta s Tomášem řeknou, a bojím se, že se mi budou smát. A co je vůbec nejhorší, mám strach, že to vyžvaní Lence. Proto jsem si jednoho přítele udělal z deníčku.

Oslovuju ho „Můj milý deníčku“ a ptám se ho na radu – jako opravdického kamaráda. Když si všechno sepíšu, tak mi to hodně pomůže a najednou se mi rozsvítí, co mám dělat dál. Největší výhoda deníčku ale je, že mlčí jako ryba a nic nevyzvoní. Teda pokud ho zrovna někdo neobjeví. Na to ale pamatuju a pečlivě ho ukrývám, zamykám, písmo šifruju...

Než začnu psát, zaznamenám na stránku datum. Můžu pak zpětně vyhledat, co jsem kdy dělal, co jsem si kdy myslel, za jak dlouho jsem změnil názor na věc a tak. Po roce se často dívám tomu, co jsem to tenkrát napsal. Musím se sobě i smát. Deník je moje náhradní paměť. Teď mi například připomněl, že jsem už jednou Vojtovi tajemství řekl a že to všechno vykecal Lence. Proto mu dneska to nejtajnější neřeknu a neřeknu, ani kdyby mi za to sliboval půjčení Harryho Pottera.

Já nejen že si deník píšu, ale také čtu deníky jiných. Že jsem nestyda? Vždyť se to může, koupil jsem si ty deníky v knihkupectví! Tajemství druhých mě prostě lákají, a tak si rád čtu deníky slavných osobností, třeba spisovatelů. Můj starší brácha říká, že až vyrostu, mám si přečíst deníky Karla Hynka Máchy, že budu koukat. To teda doufám, že se jednou taky nestanu slavným a moje deníky mi někdo nevydá... To bych se asi propadl...

Některé deníky se staly populárními, protože popisují důležité světové události z pohledu obyčejného člověka. Moc mě dojal deník Anny Frankové, který si psala malá židovská holka během 2. světové války, kdy se skrývala se svou rodinou před nacisty.

Nejradši čtu ale deníky vymyšlené. Slyšeli jste třeba o Deníku malého poseroutky, o Tajném deníku Adriana Molea, nebo o Deníku Bridget Jonesové? Jestli jo, tak asi víte, že např. Deník malého poseroutky ve skutečnosti nenapsal jedenáctiletý Greg, ale dospělý muž jménem Jeff Kinney, který se umí do malého kluka jen výborně vcítit, a proto se jeho vtipné deníky stávají nejčtenějšími dětskými knihami. Na Adriana Molea si zase zahrála spisovatelka Sue Townsendová. A schválně, jestli víte, kdo se vydává za Bridget Jonesovou?

Na těchto denících mě baví, že působí hodně skutečně. Samo vyprávění v první osobě by mě neobalamutilo, kdyby k tomu ještě nebylo přidané to datum a slovní vyjadřování typické pro takové to mluvení pro sebe. I nespisovné výrazy, nedokončené věty a kresbičky jsou tu dovolené, až mi jde z toho hlava kolem. A jen těžko si připomínám, že tenhle deník není opravdický.

Právě proto je deník oblíbeným žánrem nás začínajících spisovatelů. Můžeme psát docela přirozeně tak, jak mluvíme. Když píšu svůj opravdový deník, popisuju svoje zážitky, myšlenky a pocity úplně přirozeně. A když píšu deník vymyšlený, stačí se co nejvíc vžít do osoby, zvířete, nebo věci, za kterou promlouvám. Snažím se zdůraznit to, co je pro ni typické, čím se liší od ostatních. Např. jaké podivuhodné příhody může zažívat slon se svým chobotem, co si může myslet důchodce o dětech žijících v jeho domě a jak se může cítit žvýkačka putující z tenisky na chodník, z chodníku na podpatky...

Tak když se vám bude chtít, taky to zkuste. Psát cizí deník je totiž stejně zábavné jako ho číst. Možná ještě víc, protože vytváříte tak trochu literární podfuk.

CITACE

MŮJ MILÝ DENÍČKU... *Šotkoviny: Web pro mladé novináře, spisovatele a čtenáře* [online]. 2015, , 1 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://goo.gl/4emMjH>

NÁPADY K PRÁCI S TEXTY

- Naším cílem je společně přijít na to, jaká pravidla má DENÍK.
- VOLNÉ PSANÍ: DENÍK a co o něm vím. Nasdílejte si ve dvojicích.
- **Čtení dvou úryvků deníku.** Ve dvojici si rozdělte, kdo bude číst úryvek 1 a kdo úryvek 2. Po přečtení si vzájemně popište, o čem Váš úryvek byl.
- Rozhodněte, který zápis pochází z deníku Robinsona Crusoe a který z Deníku Adriana Molena? Proč si to myslíte?
- V čem se oba úryvky shodují? Co mají společného?
- Zkuste vyvodit ZNAKY DENÍKU – jak se deník pozná a co je pro něj typické. Nápady si zapište (nejdříve k sobě, poté nasdílejte ve dvojicích a nakonec vytvořte snos nápadů na tabuli)
- Přečtěte si text „Můj milý deníčku“. Podtrhněte v textu místa, která mluví o znacích deníku.
- Vraťte se společně k zápisu na tabuli. Trefili jsme se v našich znacích deníku? Je třeba něco opravit? Doplnit?
- Zznamenejte si k sobě znaky deníku, na kterých jste se společně shodli (zápis do sešitu).

OTÁZKY A ÚKOLY

- 1) Co by měl každý zápis do deníku obsahovat?
- 2) Co všechno je v deníku dovoleno?
- 3) Co do deníku nepatří?
- 4) Kdo může psát deník?
- 5) Proč psaní deníku pomáhá?
- 6) Jaké knihy vznikly napsané jako deník?